

REGELŐ.

Pesten vasárnap augusztus 9^{kén} 1840.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Divatszerelem.

(Folytatása.)

VII.

Jó, hogy el voltam foglalva; mertha csak egy kissé pihentem, azonnal visszatért keblembé az Amáliára czélzó gondolat, és sokkal jobban éreztem magamat akkor, míg haragudtam rá, mint midőn már engesztelő levelét átolvastam. Nem maradhattam honn; mentem színházba, sétahelyekre, csak hogy szórakozhassam.

Egy estén, ősszel, egy félre eső sétahelyen járkáltam; már a' természet hanyatlott; kevesen sétáltak, 's csak néhány kocsi csörtetett-föl 's alá a' fő uton. Egyszerre egy kocsit pillanték-meg, melyet a' lovak elragadtak, 's a' kocsis nem volt képes azokat föntartani, úgy hogy végre egy karóba ütközve földült a' kocsi. Oda siettem; láték egy asszonyságot ajultán 's öntudatlanul fekünni a' kocsiban. Rá ismertem; Amália volt. Reszketett minden idegem, és sokáig jöhettem eszméletre. Egy ismeretlennek segítségével kivettem a' hölgyet a' kocsiból, 's egy közel levő sátorba vittem. Itt csak hamar magához tért. Első pillantása elárulá heves megindulását, midőn engem maga előtt láta, 's felkiáltott hangosan: „ön volt éltém szabadítója?”

„Ön élete, báróné — mondám — mentve volt már, midőn én oda siettem. Nekem önt csak ide kelle hoznom a' kocsiból. Hogy érzi magát?”

„Jól — monda — most már semmire sincs szükségem. De Gyula — csak most és csak ezen eset által láthatom önt először?”

„Vádolja ön a' sorsot, melly minket elválaszta.”

„Hát nem láthatom önt többé? és igaz, hogy el fog utazni?”

„Rövid időn.”

„Gyula! nekem önnel előbb beszélni kell; ön neheztel, rám, 's azért idegenkedik.”

„Becsületemre, nem. — O nagyon érzem inkább, hogy önt nem gyűlölöm.”

Ez utóbbi szók akaratom ellen lopódtak-ki ajkaim alól. Az állott előttem, kit oly rég nem láttam; az nyugodott karaimon, 's halvány arca leheletemtől illetve ismét viritott; találkozásunk különössége, ingereinek hatalma, mely új erővel bilincselt-le — mind ez oly hatalmasan hatott rám, miképp' elég gyenge voltam megígérni, hogy elutazásom előtt még meglátogatandom.

Nem térhetett vissza kocsiján, és így hazakísértem. Válásunkor még egyszer meg kellett ígérni, hogy meglátogatom.

Másnap délelőtt kopogtatnak ajtómon; fölnyilik, 's báró Brandt ur lép-be szobámba. Mi előtt kérdezhettem volna e' ritka szerencse okát, nyakamba borult 's kiáltott: 'o kedves, nemes keblű barátom! mivel szolgálhatom vissza önnek jóságát? Ön megszabadította nőmet; önnek bátorlelkűsége nélkül bizonyosan elveszett volna.'

Hijában állítottam, hogy a' veszedelem nem volt oly nagy, és hogy bátorlelkűsége éppen semmi szükség nem volt.

'Tettesse ön, mint akarja — monda — úgy is gondolhattam, hogy nagylelkűleg visszautasítand minden köszönetet. De én mindent tudok, mindent elbeszél a' nőm. Azt is tudom, mit tett ön érte a' nélkül, hogy ismerte volna.'

Még egyszer akartam a' bárót fölvilágosítani, de szóhoz nem jöhettem.

'Azért jöttem kedves barátom! hogy önt mára hozzánk ebédre hívjam.' — Mentegetődni akartam, de ő ismétlé: 'semmi kifogás! el kell önnek fogadni meghívásomat. Ön nélkül nem mehetek haza.'

Mit tehettem? rá álltam, 's megvallo' örömet. Tegnap találkozásom Amáliával ismét csalóka érzéseket ébresztett-föl bennem. — Eljött az ebéd-óra, 's mentem a' báróhoz. Amália tegnapi bágyadtságából egészen fölüdült, 's annyira elhalmozott hála-szavakkal, hogy csaknem zavarba jöttem.

Éldeltem néhány kellemes órát, melyektől már rég tiltva válék; elfelejtettem a' bárót, mindent, mi történt, és boldog lettem mint egykor. Eljöttemkor megígértem, hogy másnap ismét meglátogatom, és meg is látogattam.

Dolgaim bevégzésével már nem siettem oly nagyon. Gutdauer már régóta emlegette jelenlétem szükségességét; ezt most magam is átláttam, és elhatároztam honn maradni. Amáliát naponként meglátogattam ismét; régi hangászati gyakorlatinkat ismét folytattuk; gyakran mentem vele táncmultságok, társaságokba, és a' báró nyavalyája naponként súlyosbodván, örült találhatni valakit, őt e' keserű kötelesség alól föloldozót.

Gyönyöreinket megzavarta rövid időre Breinfeldt asszonyság halála, 's Amália egy darabig viszsza vonult a' társas életből. De

csak hamar elkezdődött ismét az előbbi életmód, még szenvedélyesebben üzve, hogy az elmulasztottat is ki lehessen pótolni. Természetesen megragadtam minden alkalmat, gyönyört szerezhetni neki.

Ha megtudtam, hogy egy drága schawl, vagy valamely drága ékszer tetszik neki, megvettem, 's a' legfinomabb módon szolgáltatam kezeihez. Ha egy a' városhoz közel fekvő nyári lakról beszélt, és hogy semmit inkább nem ohajtna, mintha azt birhatná, csakhamar következő születése napján megleptem annak megvételével, 's pompás ünnepélylyel iktattatott-be az új birtokosnő. Az egész város Amália szerelmesének tartott. Sok megjegyzést hallánk magunkról; de mivel sem Amália sem a' báro nem méltatták azokat figyel-mökre, én sem hallgattam azokra.

Ez időtájban semmi egyéb nem zavarta örömeimet, mint némely rendetlenségek, melyek hivatalszobámban történtek.

Mivel magam mindig nem lehettem jelen, és magával Gutdauerrel a' sok munkát meg sem győztük volna, szaporítottam a' személyzetet író-szobámban. Többek közt fölfogadtam bizonyos Fielberg nevű embert is, ki jeles kereskedői tehetségekkel birt, és csak hamar megnyerte egész bizodalmamat, úgy hogy sok dolog elintézését szabad tetszésére hagytam. Ezen emberrel nem egyezhetett-meg atyámnak régi tollvivője; mind untalan az ellen morgott, mit amaz tett, és így panaszok czivódások váltották egymást folytonosan, miknek én végét akartam szakasztani. Magamhoz hívtam hát az öreget, 's mondtam neki; kedves Gutdauer ur! ön régi hűséges szolgálja atyámnak; örömet meg is tartanám magamnál, míg csak lehet, és így annál rosszabbul esik azt tapasztalni, hogy ön napról napra — nem is tudom, hogy? mondjam — különösebb, furcsább — vagy ne vegye rossz neven, ha igazán kimondom, szenvedhetlenebb lesz. Mi baja önnek Fielberggel?

„Igen nagyon fáj, hogy úgy félre ismer ön — viszonzá az öreg. — Szenvedhetlen nem vagyok; de azt sem nézhetem, hogy e' félbolond nyakas ember önt olly foglalkozási örvénybe rántsa, melyben ön a' fáradsággal, szorgalommal gyűjtött vagyont naponként kocz-kára teszi.“

„Kedves Gutdauerem! — viszonzám egy kissé boszankodva igazolása módján — ön azt nem érti. Ön régtől fogva a' foglalatosságok csigamenetéhez szokott. A' mai korbeli kereskedő a' nagy európai status-élettel halad, és a' mint annak politikai állása minden pillanatban változik, úgy ezé is azzal együtt. Ez teszi értelmessé lenni, ismerni a' kor szellemét 's az alkalmakat annak idejében okosan megragadni. De ön ebből természetesen mit sem ért. Már ebben Fielberg az ember.“

„O igen, az az ember, ki önt rövid időn koldusbotra juttatja!”

„Azon ne aggódjék, csak tegye kötelességét.”

„Nem nézhetem, hogy ezen ember, kinek még csak becsületes-ségéről sem vagyok bizonyos, önnek vagyonával csak úgy játszik.”

„Szóval — mondtam — ön már öreg szolga; önnek nyugalomra van szüksége. Megismerem azon érdemeiket, melyeket körülém ’s atyám körül szerzett, ’s önnek egész fizetését meghagyom nyug-pénzül.”

„Még dolgozhatom — visszonzá — de ha terhére vagyok önnek, kilépek szolgálatjából; a’ nyugpénzt köszönöm. Nekem nincsenek gyermekeim, ’s magam nőmmel élélhetek azon kevésből, mit takarékossággal szereztem.”

„Tegye ön, a’ mit akar!” — mondtam türelmetlenül, ’s végét szakasztottam a’ beszédnek.

Gutdauer csakugyan nem sokára le is mondott szolgálatáról, ’s megmenekedtem egy unalmas tanácsadótól, egy alkalmatlan öreg embertől, ki szüntelen atyámat állította előmbé példányul a’ kereskedésben.

A’ tavasz elérkezett; Amália az általam ajándékozott nyári lakba hordozóskodott. Természetes, hogy mindennap arra lovaglottam.

Egy reggel kilovaglottam Belle Maison-ba (szép lak) — így szoktam nevezni e’ kellemes falusi lakot — Amália nagyon komor képpel fogadott.

„Mi baja önnek Amália? — kérdém — ön nem olly vidám, mint közönségesen lenni szokott?”

„Az orvosok egyáltalában a’ k-i fürdőbe akarják férjemet küldeni e’ nyárra.”

„Hát azért olly szomorú Amália?” — kérdém.

„Nem azért — viszonzá — hanem az illendőség azt kívánja, hogy én is menjek vele.”

„Nem csak az illendőség, hanem a’ kötelesség is. Ő beteg, még pedig nagy beteg — szüksége van hű ápolásra. Önnek oda el kell menni vele.”

„El akarok, de ön nélkül nem Gyula!”

„Mit? mit mondana a’ világ?”

„A’ világ? — Önnek még igen furcsa eszméinek kell lenni, hogy olly sokat ad a’ világ ítéletére. Hát többet érdekli önt az, hogy a’ világ mit mond, mint az, ha én kétségbe esem?”

„Amália!” — fölkiálték, ’s kezét megragadám.

„Hát az egész szép nyarat — folytatá — Európa leglátogatottabb fürdőjében egy beteges komor emberrel töltsem, ’s hét száma beteg ágyát őrizzem?”

Mentegetődztem, hogy sokféle foglalatosságaim miatt hosszasan időre nem távozhatom.

„Csak kifogás! — kiálta Amália — van önnek elég embere, ki dolgait folytathatja. Ön már nem szeret engem, 's örül, hogy tőlem illyképp megszabadulhat. De hagyján! szaggassa ön szét azon kötelet, melyet nem sokára tán az ég is szorosabban kapcsolandott össze!”

Az utósó szókat félig elfordított 's piruló arczczal mondta. Egy gondolat ébredt-föl lelkemben, mely abban már rég nyugodott. Megragadtam kezét és szívemhez szoritva mondtam: „Amália! hogy gyötörhet ön engem illy szemrehányásokkal? Jó, én teljesitem önnek akarátját!”

„Hát velünk fog utazni? — mondá hirtelen fölvidult arczczal — velünk fog utazni? O! soha sem fogom elfelejteni hajlandóságának e' bizonyág-jelét!”

VIII.

Ezekután nem sokára elutazott Amália férjével együtt K-ba, 's ígéretem szerint én is követtem.

Elutazásom előtt Fielberget, kinek ügyességét, munkásságát mind inkább bámultam, teljes meghatalmazottammá tettem a' kereskedés minden ágában; belátása szerint tehetett mindent nevem alatt.

A' gyógyhelyre érkezve, már tömérdek számú vendégeket találtam összeeseregelve a' legtávolabb országokból.

Egy igen csinos lakot bérlettem-ki magamnak a' bárónő szomszédságában, 's hogy még is legyen valami ürügyem az itt lételre, életmódi szabályokat határoztattam magamnak a' báro ur orvosa által; de mellyeket megtartani óvakodtam, használván folyvást az Amáliávali együtt lét kedves gyönyöreit, mennyire csak engedték a' körülmények. Tulajdon kocsimon 's lovaimon, mellyeket hazulról hoztam, naponként kikocsikáztunk a' közel eső regényes vidékekbe.

Más multságoknak sem voltunk hijával; Amáliának szórakozásra, fölvidításra volt szüksége, annyival inkább, minthogy honn szüntelen csak férje kinjait kelle látni, mellyeket a' betegség rémes alakokba öltöztetvén, Amáliát is komolylyá 's levertté tették. — Két hónapot töltöttem azon édes kötelességben, hogy Amáliával házi szerencsétlen sorsát felejtettem, 's részére egyik gyönyör után a' másíkról gondolkoztam.

(Vége következik.)

KÜLÖNFÉLE.

T r é f a f ü z é r.

Ne engedje magát zavarni. — A' legkellemetlenebb két lábú teremtések közé tartoznak az úgy nevezett szeretetre méltó emberek. Ez régi igazság, és hogy olly sokszor támadtatik-meg, bizonyítja, hogy igazság.

Egy illy szeretetre méltó fatalis ember jő hozzátok; tél van, és ti cselédeteknek a' legszigorúbb utasítást adtátok, mindenkit, ki utánatok kérdésösködnék, elutasítani, mivel zavartalan kívántok dolgozni. De az említett szeretetre méltó betör szobátokba, miután a' szegény cselédet, ki kötelessége szerint a' bemenetet elzárni akarta, csaknem elgázolta, és rettentő zörejjel dobog a' pallózatán: „brr, brr! édes barátom, ma kutya-hideg van. De önnek szobája kellemesen meleg; egy kissé meg kell önnel melegednem; hosszú utat tettem, 's közel voltam a' megfagyáshoz. — Hiszen nem zavarom?”

Ti némi udvari kifejezést kerestek, hogy a' szeretetre méltóval felfogassátok, hogy nem egy könnyen jöhetett volna alkalmatlanabb időben; de ő nem enged időt beszédeteket előbókolgatni; lerázza a' havat kalapjáról; nedves köpönyegét nyugodt kedélylyel akasztja a' legközelebbi székre, és kényelemmel terül divántokra, melyről felkeltetek, hogy őt elfogadjátok.

„Őt foknyi a' hideg, édes barátom! és én fogadni mernék, holnap még hidegebb lesz. — Én rettenetesen érzékeny vagyok a' hideg iránt; csak semmi sem haladja-meg a' nyarat; ez a' tél valami szomorú; és már Horác, ki régen élt Dettmer vagy Dittmer tanár és idösz (Rettterfundis) előtt, mondja egy ódájában, hogy a' száraz tél hidegebb a' nedvesnél. — Ah nem, tévedtem; Virgílnél van ez; a' carthagói királyné mondja barátjának, Aeneasnak, e' szelleműs észrevételt. De most látom, hogy dolgozni akár édes barátom; tegye, mintha itt sem volnék, ne engedje magát zavarni.

E' szavainál egy könyvet vesz, 's rövid szünet lép közbe.

„Emlékezik-e még az 1812iki hideg télre? — Ah, mi ostobául kérdek! hiszen akkor mindketten alig voltunk két évesek. — Hála Istennek, már kezdek melegedni.“ — Egész erőből cseget; a' cseléd belép: — „édes fiam, vessen még a' tüzre! — Így; most csendesen vagyok; dolgozzék ön nyugodtan tovább, ne engedje magát zavarni.“

És a' szeretetre méltó valósággal többé nem is beszél: ő olvas.

„Ti könnyebben leheltek, és tovább dolgoztok. A' nyugalom rövid volt; mielőtt őt perez elmelnék, ismét elkezd: ne engedje magát zavarni, csak egy történeti eset nem jut eszembe, 's a' Conversations-Lexicon második kötetét keresem. Meg vannak a' Supplement toldalékok is?”

„O bár az ördöggel conversálnál! — mormogjátok haraggal fogaitok között — átkozott udvariság, melly akadályoz, e' szenvedhetlen embert a' hágsókon ledobni.“

Ő azonban nyugodtan keveri könyveiteket, 's e' mellett szünetlenül ismétli: „hol találom a' második kötetet?”

Felugortok, 's átadjátok neki a' Conversations-Lexicon. — Ő olvas, és ti bizonyos ideig ismét nyugalmat élveztek.

Alig vagytok a' munka folyamában, midőn kinzótok zörejjel felugrik a' nyugágyról: — „ne engedje magát zavarni édes barátom; csak eszembe jutott, hogy két órákor fontos látogatást kelle tennem, de már aligha nem késő; már nem fognak várni!”

Szabadabban kezdetek lélekzeni. — „Még elég idő; az óra éppen most üt fél kettőt” — kiáltjátok örömmel.

„Nem, most még is kényelmetlen önnek meleg szobáját elhagynom. — Már a' játékszin-ideig csak önnél nfaradok; de ne engedje magát zavarni.” — 'S most egy széket von íróasztaltok mellé, 's vállatokon felül papírtokba néz.

„Ne engedje magát zavarni!” — 's e' mellett egy ivet von elé a' főkből, mellyen irtok.

„Ne engedje magát zavarni!” — 's minden tétova nélkül kiveszi a' tollat kezeteiből, 's néhány perczig ír. — Hatalmas csengetés szóllítja elő cselédteket. — „Édes gyermekem, vigye e' levelet Y. urnak, a' szép utszába!” — A' szép utsza egy kissé tova van önök lakáshoz, 's egy óra beletelik, míg a' cseléd oda 's vissza jő.

Alig ment a' cseléd el, belép egy hosszú ember bajuszszal és sarkantyúval, kalappal fején a' szobába, mellyet már alig nevezhettek magatokénak, 's a' nélkül, hogy reátok csak pillantna is, szeretetre méltó vendégekhez fordul: — „no's édesem, ide rendeltél; mivel lehetek szolgálatodra?”

„Ne engedje magát zavarni — kiált a' kedves Nro 1. vendég még egyszer, és Nro 2-vel egy hangos hosszú párbeszédet kezd olly fontos és csak kettőjüket érdeklő tárgyról, hogy ti kénytelenek vagytok szobátokat nélkülözni. Ti tehát egy rövid fél óráskáig, némileg duzzadtan jöttök mentek fel 's alá az előcsarnokon, és a' hideg nedves levegőben, melly künn uralkodik, hatalmas náthát szereztek.

A' cseléd visszajő; a' szép utszában sehol sem találhatta Y. urat, min szeretetre méltó vendégek még neheztel is; e' közben hetedfél óra van, 's ti csak most veszitek észre, milly hasznos intézet a' színház. Ha a' ti szeretetre méltó vendégek az új híres énekesnőt hallani nem akarná, éjjél előtt nem szabadulnátok tőle. Mi előtt azonban elmenne, még rettentően fenyeget is; mert a' helyet könyvetekben, hol olvasott, megjegyzi. Ő ismét meg akarja önöket látogatni! — hiszen ő éppen nem zavarja önöket!

P ó l y a Endre.

Vendéglői haszonkémlés. Baselban bizonyos Schauer nevű vendéglő él, kit az utazók alkalmasint már gyakran megcsaltak. Ennek következtében procentet ígér vendégeinek, ha előre fizetnek. Felszámítván a' szobadíjt, reggeli 's a' table d' hote-nál elköltendő ételek, italok árát, öt napra 5, hat napra 6, tíz napra 10 's egy hónapra 30 procentet enged-le. Minapában egy angol száll hozzá, 's megalkuszik vele 200 napra; de midőn fizetésre került, küldt, hogy a' vendéglő nemcsak fillért sem kapott volna, hanem még 100 procentet neki kellett volna az angol erszényébe fizetni. Ez időtől legfőlebb 15 napra bérelhetni nála.

Mehemed Ali haja. Minapában egy angol dáma, egy a' keletindiai társaság szolgálatában álló ezredesnek neje, érkezett Alexandriába. E' dáma folyamodást nyujta-be az alkirályhoz azon megjegyzéssel, ajándékozna neki hajából egy fűtöt, minthogy kedvencz foglalatossága, minden most élő jelesebb fejdelemnek hajából gyűjteményt szerezni. Mehemed Ali azt válaszoltatá neki: hajából, minthogy nincs, nem szolgálhat, csak szakálából; azonban minthogy ő magát jeles fejdelemnek nem tartja, és érdemeinek csekélységéről meggyőződve van, elégséges oknak véli a' dáma kérelmét most egyszer megtagadni. Hogy pedig megmutassa, mi szolgálatra kész dáma, kü-

lönösen angol dáma kérelmének teljesítésére, végrendelményben hagyandja örökösceinek, hogy halála után egész szakulát a' dámának adják, hacsak ez azalatt szándékát meg nem változtatja.

Szin - tan. — Chevreuil ur, a' parisi akademikus, felolvasásokat tart a' szín-tanból, melyeket különösen a' dámák hallgatnak nagy részvétellel. Midőn Newton világosságróli tanát adta elő, nem tön oly hatást, mint ama parisi akademikusé, midőn a' szépeknek állításokkal megmutogatja, hogy szökének a' kék, barnának a' sárga és vörös, halványnak a' halványzöld, 's nagyon piros arczhoz a' sötétzöld illik leginkább, hogy a' viola és narancs-szín egészen kizárandók; 's midőn több más illy fontos tárgyról beszél.

Ital áldozatja. — Coquet, dieppei halász nem régiben tengerre kelvén, azonnal olly égető szomjat érzett, hogy nemcsak a' vizet itta-meg egészen, melly a' dereglye népszerűségének számára volt beszerezve, hanem az al-mabort is. Minthogy azonban még ez sem csillapítá szomját, a' mondottakon felül, a' nélkül hogy gátolni lehetett volna, még 3—4 litre tengervizet is benyelt. E' mértékletlen vedelést érzéketlenség 's eltoppulás követvén, a' holdogtalan egy óra mulva haza érkezése után szörnyű kinok között meghalt. Alig szállt-ki belőle a' lélek, azonnal megzöldült egész teste, mintha dögvészben mult volna ki.

A' hány ház, annyi szokás. Skót országban a' nagy sebet „jövedelem“-nek nevezik, 's a' külföldi nem kevésbé bámul, ha koldust lát, ki inséges arcczal könyörög hozzá kegyes adományért, minthogy neki nagy jövedelme van, 's másképp' nem élhet, csak irgalomból. A' jótékony intézetekre tett hagyomány „boszúság“-nak neveztetik, 's nem ritkán hallhatni egy szánakozó skótnak szájából: örvend, hogy a' vakok e' vagy ama megholtak végrendelme által „boszúság-hoz“ jutottak. Ha egy skót más-sikhoz így mond: szőljön ön velem egy pár szót, azt érti alatta, hogy hallgattas-sék-ki. Nevetséges kifejezéssel élnek a' skótok az egymást udvariasan üdvözlőkről is. Ezekről t.i. ezt mondják: „egymással kalapot cseréltek.“ A' skótnak legkedvesebb itala a' whisky; ezt azonban a' csak kormány engedelmevel szabad égetni. Ez nagy ellenére van a' skótnak, 's ennek eredményében maga égeti whisky-jét. Az illy módon nyertt ital holdvilág-nak, a' kormány engedelmevel égetett pedig napvilág-nak neveztetik.

A' freyburgi bányászati academiában mult évben tanultak összesen 68-an; köztük 29 külhoni, 's ezek közül 3 orosz, 2 lengyel, 2 angol, 2 belga, 1 dán, 1 svéd, 1 spanyol, 1 amerikai, 's 1 magyar.

Nyelvsajátság. — Milly furesa erő fekszik már magában a' ver-sezet hangjában is, látjuk Quevedo spanyol költőnek e' négyes hangzat-kájában, melly a' nyelvet nem értőt is, ha nem káhotára, de mosolyra még is fakasztja:

Caca, coco, moco, matraca
Sonsaca, loco, poco, matraca
Trabuca perendeca, ucca
Seca bazuca, peca.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 86-dik sz

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 612.